

ТЕНДЕНЦІЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ СИСТЕМ: ДОСВІД ФРАНЦІЇ

А. П. Джурило, к. пед. н.

Виявлено, що протягом двох останніх століть класичним зразком країни із централізованою системою управління освітою є Франція – держава, у якій панують сильні національні традиції, велика увага приділяється власній історії, культурі, освіті, і на тлі тенденцій глобалізації, характерних для всього світу, вона проводить політику підтримки своїх національних інтересів.

Досліджено, що у галузі освіти питання організації діяльності державних (частково і приватних) навчальних закладів Франції традиційно регламентується законами, урядовими директивами, інструкціями центрального відомства просвіти та контролюються численними чиновниками. Тільки держава має право на видачу дипломів до рівня бакалавра, який є свідоцтвом про закінчення навчання на другому ступені старшої школи і водночас слугує «перепусткою» у вищі навчальні заклади. Незважаючи на сучасні реформи, спрямовані на комерціалізацію і децентралізацію освіти, освітня система Франції залишається значною мірою централізованою та фінансується здебільшого із державного бюджету.

Встановлено, що процес децентралізації управління освітою у Франції почався у 80-х рр. ХХ ст. у рамках великої державної реформи, що стартувала з прийняттям закону від 2 березня 1982 р., який утвердив статус нової територіально-адміністративної одиниці Франції – регіону. Юридичною основою децентралізації системи освіти стали закони, прийняті в 1982, 1983 і 1985 рр. Передача повноважень місцевим органам влади ґрунтувалася на таких положеннях: 1) різні типи навчальних закладів перейшли у підпорядкування тих чи інших органів територіального управління (початкові школи – у підпорядкування комун, колежі – департаментів, ліцеї – регіонів); 2) кожна територіально-адміністративна одиниця одержала щодо підлеглих їй навчальних закладів однаковий пакет повноважень; 3) передача повноважень мала свої межі (держава як і раніше брала на себе певні витрати); 4) у ком-

петенції держави залишилися питання управління кадрами та регламентування навчального процесу.

Зроблено висновок, що тенденція до децентралізації не суперечить тому, що в основному відповідальність за стан освіти у Франції несе міністерство національної освіти, вищої освіти і наукових досліджень, підкреслюючи тим самим, що освіта має залишатися державною. Саме держава визначає цілі освітньої політики, відіграє визначальну роль у розвитку та орієнтації освіти, несе головну відповідальність за її зміст, атестати, дипломи. При цьому децентралізація сприяє оптимальному розподілу завдань і підвищенню відповідальності територіальних колективів у сфері шкільної освіти, підвищує рівень демократизації управління нею. Як результат децентралізації можна назвати збільшення числа побудованих шкіл та зростання фінансових витрат на одного школяра.

СУТНІСТЬ ГУМАНІЗАЦІЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ ЄВРОПИ

І. О. Маріуц, к. пед. н.

У вітчизняній педагогічній науці проблема гуманізації освіти не є новою, вона притаманна педагогічній науці й практиці одвічно. Сьогодні, в умовах кардинальної трансформації національної освіти, робляться спроби спрямування навчального процесу до дитини, яка навчається, «олюднення» атмосфери шкільного життя, організації навчального та виховного процесу, його змісту. Тому звернення до педагогічної думки Європи є надзвичайно цінним для України.

Виявлено, що як самостійний ідейний рух гуманізм став утверджуватися в країнах Західної та Центральної Європи в епоху пізнього європейського середньовіччя. Теоретичні основи філософсько-педагогічної думки гуманізації освіти представлені такими яскравими вченими, як: Т. Кампанелла (Італія), Г. Бюде, П. Рамус, Ф. Рабле, М. Монтень (Франція), Дж. Колет, Т. Мор (Англія), Р. Агрікола, Я. Вімпфелінг, У. фон Гуттен (Німеччина), А. Гегіус, Э. Роттердамський (Нідерланди, Бельгія), Х. Л. Вівес (Іспанія) та ін.